

Kavramlar Sözlüğü

Önyargı

Nefret
Söylemi

Kutuplaşma

!

Gençlik
Hakları

?

Ayrımcılık

Tolerans / Hoşgörü

Türkçe'de hoşgörü, tolerans,
müsamaha kavramları birbirlerinin
yerine kullanılmaktadır.

elele
çok renkli, çok farklı

Dil, kültürel birikim aktarım araçlarından biridir. Dilin parçalarından biri olan sözcük ve anlam dönüşümseldir ve kolektiftir. Sadece ilk ortaya çıktıkları anlamda değil, yerine kullanıldığı ve normalleştirildiği durumlarda da kullanılabilir. Sosyal Bilimlerdeki eleştirel bakış, sözcüklerle de ilgilenir. Sözcüklerin sadece bir sözcük olmasından öte taşıdığı ve dönüştüğü politik anlamları irdeler.

Hoşgörü, tolerans ve müsamaha kelimeleri, genellikle eşitsizliklerin “kabul edilmesi” ile ilgilidir. Taraflardan birinin (genellikle daha fazla egemen olanın) taraflardan diğerinin taşıdığı özelliklerden birinin veya davranışlardan birinin aslında “uygun olmamasına rağmen” bunu hoş görmesi, dert etmemesi, tahammül etmesi, sineye çekmesi olarak tanımlanabilecek sözlükler kullanılır.

Hoş görü kelimesinin İngilizcesi Tolerance’dır. Yani zaten Tolerance, Türkçeleşerek Tolerans olmuştur. Müsamaha ise, bilinen en eski kaynaklarda “tolerans” olarak karşılık bulmakta ve “herkesi kendi dininde serbest bırakma” olarak geçmektedir. (Bknz: Nişanyan Sözlük’te ara: “Tolerans” ve referans verilen kaynak [Mehmed Bahaeddin (Toven), Yeni Türkçe Lugat, 1924])

Fransızca’da ise, tolérance “tahammül” sözcüğünden alıntıdır. Fransızca sözcük Fransızca tolérer “kaldırmak, tahammül etmek” fiilinden +entia ekiyle türetilmiştir. Bu sözcük Latince aynı anlama gelen tolerare fiilinden alıntıdır. Dolayısıyla tahammül etmek, Türkçe’de genellikle olumsuz bir anlam taşıdığından, bu bilgi ile birlikte tolerans kelimesi de görece daha olumlu anlamından daha olumsuz bir yere kayabiliyor.

Hoş görmek ise, daha çok duygularla ilişkilendirilir. Yani bir şeyi normalde kabul edemeyecekken duygularınla hareket ederek (merhamet, acıma, üzüme, kıyamama veya ilişkili başka sözcükler gelebilir akla) bu şeylerin varlığına müsaade etme, kabul etme durumudur.

Bütün bu kelimelere, her toplumda yüklenen anlamların da farklılaştığını unutmadan insan hakları çalışmalarına katkı sağlama potansiyeli yüksek ifadeler ve ilişkili eylemler olduğunu unutmamak gerekir. Ancak bir barış dünyasını idealize edersek, buradaki asıl kelimenin “saygı” olması gerekir. Kişisel ve gruplar arasında katıksız bir şekilde saygı ortamı oluşana kadar, çatışmalardan ve ihlallerdense “hoşgörülü olmak, toleranslı davranmak ve müsamaha göstermek” önemlidir.

Hoşgörü kelimesi, her zaman için anlaşıldığı gibi çok da masum ve birleştirici bir kelime değil... Hoşgörü birlikte yaşam için önemli, ancak söz konusu haklar olduğunda “hoşgörü” yerine “saygı” ifadesini kullanmak çok daha anlamlı. Hoşgörü kelimesinin “hepimiz kardeşiz” söyleminde olduğu gibi, bir üsttencilik barındırdığını söylemek çok da yanlış olmaz.

Hoşgörüsüzlük

Hoşgörüsüzlük, birlikte iyi yaşamın önünde bir engeldir. Irkçılık, bir ırka karşı hoşgörüsüzlüğün güçlenerek görünür olması ve hakları ihlale eden sistematik hale dönüşmesi durumu olarak tanımlanabilir. Irkçılığa ve Hoşgörüsüzlüğe Karşı Avrupa Komisyonu'nun 2. No'lu Genel Politika Tavsiye Kararı Eşitlik Kurumlarının Ulusal Düzeyde Irkçılıkla ve Hoşgörüsüzlükle Mücadele Etmesi Politika Belgesi, 7 Aralık 2017'de kabul edilmiştir. Bu Belge ile Komisyon, devletlere ulusal düzeylerde "birlikte iyi yaşamı" tahsis edebilmek için ırkçılık ve hoşgörüsüzlükle sistemli olarak mücadele edilebilmesi öneminin altını çiziyor ve eşitlik mekanizmalarının ulusal düzeyde anaakımlaştırılmasını öneriyor.

ECRI'NİN (IRKÇILIĞA VE HOŞGÖRÜSÜZLÜĞE KARŞI AVRUPA KOMİSYONU) 2 NO.LU GENEL POLİTİKA TAVSİYE KARARI: EŞİTLİK KURUMLARININ ULUSAL DÜZEYDE IRKÇILIKLA VE HOŞGÖRÜSÜZLÜKLE MÜCADELE ETMESİ:

<https://rm.coe.int/ecri-general-policy-no-2-on-equality-bodies-to-combat-racism-and-intol/16808d7757>